

Sygn. akt V U 435/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Nowakowska

Protokolant Alina Kędzia

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2013 r. w Kaliszu

odwołania G. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 18 marca 2013 r. Nr (...)

w sprawie G. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 18 marca 2013 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje G. G. emeryturę od 1 marca 2013 r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18.03.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w O. odmówił G. G. przyznania emerytury, gdyż jako osoba urodzona po 31.12.1948 r. nie udowodniła co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 01.01.1999 r., skoro nie przedstawiła prawidłowego świadectwa pracy w tych warunkach.

Odwołanie od tej decyzji wniosła do Sądu G. G. domagając się przyznania emerytury z tytułu ponad 15-letniego wykonywania pracy w szczególnych warunkach - powołując się na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach na stanowisku kaletnika w okresie od 11.01.1976 r. do 31.01.1991 r. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił co następuje:

G. G., z zawodu kaletnik, urodziła się w dniu (...). Do wniosku o emeryturę przedłożyła świadectwo pracy w szczególnych warunkach, z którego wynika, że w okresie od 10.01.1974 r. do 31.01.1991 r. zatrudniona była w Zakładach (...) w O., gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała prace związane z klejeniem, krojeniem, szlifowaniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego na stanowisku kaletnika, co zakwalifikowano jako pracę w szczególnych wymienioną w wykazie A dział VII poz. 14pkt. 1 przepisów resortowych – uchwały Zarządu byłego CZSP nr 80/83 z 30.06.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach organizacyjnych spółdzielczości pracy (dowód świadectwo k. 7 akt ZUS).

W oparciu o akta osobowe odwołującej się z tego zakładu Sąd ustalił, że zatrudniona została nie jak podano w w/ w świadectwie od 10 stycznia 1974 r., ale od 11 stycznia 1974 r. i to w oparciu o umowę o naukę zawodu. Umowa ta przewidywała czas pracy na stanowisku kaletnika dla ucznia w wieku 15-16 lat w ilości 6 godzin dziennie, a 36

tygodniowo, zaś powyżej 16 lat w ilości 8 godzin dziennie, w soboty 6 – łącznie tygodniowo 46 godzin. Do czasu pracy do 18 roku życia wliczany był czas faktycznego dokształcania, bez względu na to czy nauka odbywa się w godzinach pracy czy poza nimi, nie więcej jednak niż 18 godzin tygodniowo (dowód: umowa o naukę zawodu k. 3 akt osobowych). Poczynając od 11 stycznia 1976 r. G. G. została zatrudniona na stanowisku kaletnika (k. 11 akt osobowych). Kolejne angaże potwierdzają pracę na tym stanowisku przez cały pozostały okres zatrudnienia, z pominięciem okresu urlopu wychowawczego, z którego korzystała od 18.08.1982 r. do 17.08.1984 r. Z pisma z dnia 13.08.1984 r. wynika, że od 18.08.1984 r. została ponownie zaangażowana do pracy na stanowisko kaletnika po zakończeniu 2 letniego urlopu wychowawczego (k. 25 akt osobowych).

Powyższe dane z akt osobowych podważają więc treść przedłożonego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, które zawiera błędną datę początkową i pomija fakt pracy w oparciu o umowę zawodu w zmniejszonym czasie pracy w okresie do 10.01.1976 r. oraz fakt korzystania z urlopu wychowawczego, kiedy to praca wcale nie była świadczona wcale. W efekcie odwołująca się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kaletnika w spółdzielni (...) zatrudniona była jedynie w okresie od 11 stycznia 1976 r. do 18.08.1982 r. i od 18.08.1984 r. do 31.01.1991 r. co stanowi 12 lat 21 dni.

W okresie od 01.03.1991 r. do 05.06.1998 r. G. G. zatrudniona była w Przedsiębiorstwie (...)w O., na stanowisku brygadzystki (dowód: świadectwo pracy z dnia 05.06.1998 r. w aktach kapitałowych). Z urzędu, z racji rozstrzygnięcia przez tutejszy sąd licznych spraw byłych pracowników, wiadome jest sądowi, że zakład ten nie istnieje. Zakład ten przechodził transformacje i ostatnio był prywatnym przedsiębiorstwem, a jego ostatni właściciel – osoba fizyczna, zaprzestał wypłacania pracownikom wynagrodzeń, co było powodem rozwiązania ich stosunków pracy z powodu ciężkiego naruszenia praw pracowniczych przez pracodawcę. Pracodawca nie zadbał również o przekazanie akt do archiwum. Obecnie dostęp do akt osobowych jest niemożliwy.

Cała produkcja fabryki (...)odbywała się w jednej dużej hali. Do klejenia używane były toksyczne kleje kauczukowe, butapren i inne, zależnie od rodzaju sklejanego powierzchni. Hala nie była odpowiednio wentylowana. G. G. pierwotnie była pracownikiem produkcji zajmującym się nanoszeniem kleju na określone fragmenty obuwia. W ten sposób pracowała przez cały dzień pracy. Pracowała w zespole wynagradzanym w formie akordu zbiorowego. Stanowisko brygadzystki powierzono jej dopiero po około 3-4 latach jej pracy. Jako brygadzystka pracowała nadal przy klejeniu obuwia jak pozostałe osoby, ale prócz tego do jej obowiązków należało rozdzielanie pracy, wykonywanie czynności pierwszego klejenia nowych wzorów, a pod koniec zmiany dobieranie butów w pary i ich pakowanie przed przekazaniem do dalszej produkcji. Cały czas była w sąsiedztwie pracowników swej brygady (dowód: zeznania świadków G. P. i R. M. oraz odwołującej się).

Sąd zważył co następuje

Zgodnie z art.184 ust.1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. Nr 162 poz.1118) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art.32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art.27.

Stosownie do treści ust.2 emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do OFE oraz rozwiązania stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Stosownie do treści art. 32 cyt. ustawy ubezpieczeni będący pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnieni w szczególnych warunkach przez co najmniej przez 15 lat, nabywali prawo do emerytury w wieku obniżonym o 5 lat od podstawowego o ile udowodnili łączny staż ubezpieczeniowy określony w art. 27 cyt. ustawy wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Zgodnie z ust. 4 tego przepisu wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki,

na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługiwało prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych tj. rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zmianami).

Paragraf 2 powyższego rozporządzenia stanowi, że okresami prac uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy te stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Dopiero w razie braku możliwości uzyskania dokumentu od zakładu pracy możliwe jest wykazywanie pracy w szczególnych warunkach wszelkimi innymi dowodami. Również spór o zakwalifikowanie pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach odbywa się w trybie ustalenia prawa do świadczenia emerytalnego przed sądem w ramach odwołania od decyzji organu rentowego.

Zebrany materiał dowodowy pozwala w ocenie Sądu na ustalenie, że z okresu zatrudnienia w (...) jako praca w szczególnych warunkach uwzględnione mogą być tylko okresy od 11 stycznia 1976 r. do 18.08.1982 r. i od 18.08.1984 r. do 31.01.1991 r., co stanowi 12 lat 21 dni.

Okres nauki zawodu nie może być uwzględniony, gdyż do czasu pracy ucznia wliczony był czas nauki, co powoduje, że praca kaletnika, w warunkach obciążających dla organizmu nie była wykonywana w pełnym stale w pełnym wymiarze czasu pracy.

Taka ocena znajduje oparcie w stanowisku wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z 20.01.2011 r. (IIUK 169/10), że chociaż okres nauki zawodu odbywanej przed 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 02.07.1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy, to jednak nie jest to wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust.1 rozporządzenia z 07. 02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 8 poz.43 ze zm.).

Również w sprawie II UK 334/08, w wyroku z dnia 24.04.2009 r., Sąd Najwyższy stwierdził, że okres nauki zawodu połączony z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowi okresu pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z art.13 w/w ustawy z 02.07.1958 r. o nauce zawodu (Dz. U nr 45 poz. 226 ze zm.) czas pracy młodocianych w wieku od 15 do 16 lat wynosił bowiem 6 godzin na dobę i 36 godzin tygodniowo, a młodocianych w wieku powyżej 16 lat obowiązywał normalny czas pracy (ust. 2). W myśl ust. 3 tego przepisu, do czasu pracy młodocianych wliczało się czas doksztalcania określonego w art. 12 ust. 2 i 3 bez względu na to czy nauka odbywa się w godzinach pracy czy poza godzinami pracy, jednak w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo.

W tym stanie rzeczy podlegający uwzględnieniu okres pracy w (...) jest niższy niż wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie sądu uwzględnieniu jako praca w szczególnych warunkach podlega natomiast wykonywane w późniejszym okresie przez odwołującą się zatrudnienia w przemyśle obuwniczym w Przedsiębiorstwie (...), mimo, że nie posiada za ten okres świadectwa pracy w szczególnych warunkach pochodzącego od pracodawcy. W zakładzie tym co najmniej do czasu powierzenia obowiązków brygadzistki, czyli co najmniej przez pierwsze trzy lata pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako obuwnik przy nanoszeniu kleju i sklejanu elementów wyrobów z użyciem klejów toksycznych.

Stanowisko to wymienione jest w przepisach branżowych – wykazie A do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 07.07.1987 r., w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego – dział VII, poz. 14 pkt.2.

W przepisach ogólnych – wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia RM z 07.02.1983 r. prace wykonywane przez odwołującą się podobnie jak na stanowisku kaletnika w zakładach (...)tak i w Przedsiębiorstwie (...)wymienione są w wykazie A dział VII poz. 14 – prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego. Skoro w drugim z tych miejsc pracy można przyjąć, że stale i w pełnym wymiarze praca ta wykonywana była co najmniej przez okres 3 lat, to stanowi to okres wystarczający dla przyjęcia, że łącznie praca w szczególnych warunkach wykonywana była przez G. G.przez okres co najmniej 15 lat.

Odwołująca się spełnia też ogólne warunki stażowe, gdyż na dzień 01.01.1999 r. wykazała 24 lata, 10 miesięcy i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Wiek 55 lat odwołująca się ukończyła w dniu 11.02.2013 r. Nie jest członkiem OFE. Wniosek o emeryturę złożyła w dniu 11.03.2013 r.

Prawo do emerytury z art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zatem nabyła od 1 marca 2013 r., t.j. od miesiąca złożenia wniosku. (art.129 ust 1 cyt. ustawy). Zaskarżona decyzja podlegała więc zmianie i zgodnie z art.477¹⁴§1 k.p.c. orzeczono jak w wyroku.